

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

XXVIII. De concessione præbendæ sive beneficii Ecclesiastici.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

mendos pro necessitate vel commoditate Ecclesiarum suarum; eo quoque prius perspecto, patrimonium illud vel pensionem verè ab iis obtineri, taliaque esse, quæ eis ad vitam sustentandam satis sint, atque illa deinceps sine licentia Episcopi alienari aut extingui vel remitti nullatenus possint, donec beneficium Ecclesiasticum sufficiens sint adepti, vel aliunde habeant, unde vivere possint; antiquorum Canonum pœnas super his in-

novando, text est Conc. Trid. sess. 21, c. 2, de reform.

§. 6, De modis acquirendi beneficium Ecclesiasticum.

Acquiritur præbenda sive beneficium Ecclesiasticum, vel per concessionem, vel per institutionem. De quibus hæc ex ordine differemus. Nam de electione & postulatione supra egimus, tit. 11, & 12, lib. 1.

DE CONCESSIONE PRÆBENDÆ SIVE BENEFICII ECCLESIASTICI.

TITULUS XXVIII.

§. 1. Præbenda à quibus concedantur.

Præbenda sive beneficium Ecclesiasticum confertur, aut ab Episcopo, aut à Capitulo, aut à S. Pontifice, aut à Legato Sedis Apostolicæ.

§. 2, Episcopus quo jure beneficium confert, item Capitulum.

Ab Episcopo idè rectè confertur, quòd is ex præscripto sacrorum Canonum, Ecclesiarum omnium suæ diœcesis curam gerat, can. Omnes Basilicæ cum can. seq. xvi q. 7, can. Decretum, cum 3, seq. x q. 1, cap. Cum ex injuncto in fine Ext. De heret. Ut tamen in conferendo beneficium, Episcopus & Capituli sui (cum quo unum corpus constituit) consilium adhibeat, cap. Novit. 4, cum c. seq. Ext. De his que fiunt à prelat. nisi fortè consuetudine, vel statuto Ecclesiæ aliter receptum esset, ut vel solus Episcopus, vel solum Capitulum beneficium conferat; quod meritò retinendum est, cap. Cum Ecclesiæ 31, Ext. De elect. cap. Ea noscitur Ext. De his que fiunt à prelat. c. unico §. fin. Ne sede vacante in d. juncto cap. fin. Ext. De consuet.

§. 3, Beneficia antequam vacent, non sunt conferenda.

Priusquam verò vacet beneficium Ecclesiasticum, alteri conferendum vel etiam addicendum non est, ne vorum captandæ mortis alterius inducatur, c. 2, Ext. De concess. præbenda; adeoque collatio vel additio hujusmodi ipso jure nulla est, c. 3, c. 13, eod. Concil. Trid. Sess. 24, c. 19, de reform. Neque interest, generaliter vel specialiter beneficii nondum vacantis promissio quibuscumque verbis facta sit, cap. 2, eod. lib. 6.

§. 4, Vacantia beneficia quando conferenda.

Ubi autem vacant beneficia vel officia Eccle-

siastica, conferenda sunt intra sex menses; alioquin his elapsis, ab Episcopo, si ad eum spectat, collatio devolvitur ad Capitulum; & è diverso à Capitulo ad Episcopum: his autem negligentibus, ad Metropolitanum, d. cap. 2, Ext. eod. lib. latius: & post hunc ad Patriarcham, cui Metropolitanus subest; quem si non habet, ad S. Pontificem collatio defertur, cap. 3, Ext. De supplicanda neglig. prælat. adde Panormit. ad d. c. 2, n. 7, Ext. eod.

§. 5, Vbi non est certus numerus beneficiorum, nulla vacatio datur.

Quæ certè obtineat in beneficiis cujuscumque generis: exceptis Episcopalibus & Regularibus prælatis, quarum electioni trium mensium spatium præstitutum est à jure, cap. Ne pro defectu 43 Ext. De elect. cap. Dilectus 12, Ext. De concess. præben. vide supra tit. de elect. Item Ecclesiis, quæ certum beneficiorum numerum constitutum non habent, ac proinde in iis numquam censetur vacare beneficium, cap. Ex parte 10, Ext. hoc nostro tit.

§. 6, Tempus sex mensium unde incipiat currere.

Tempus verò sex mensium non à tempore vacationis beneficii, sed notitiæ computandum est, neque legitime impeditis currit, cap. Quia dixerunt 5, Ext. h. tit. d. cap. 3.

§. 7, Sede vacante non succedit Capitulum in collationem beneficiorum.

Cui consequens est, ut neque Sede Episcopali vacante succedat Capitulum in collationem beneficiorum ad Episcopum spectantium, cum hæc nulla argui possit negligentia Episcopi; ac proinde cessat hoc casu devolutio beneficii vacantis ad Capitulum, cap. 2, Ext. Ne sede vacante.

§ 5. De collatione post tempus facta.

Planè si decursu collationis spatio, nihilominus per negligentem fiat collatio beneficii vacantis, sufficitur quidem eo casu collatio, sed ex patientia, si modò idoneo facta sit, c. *Litera* 4, Ext. De supplen neglig. pral.

§ 9. De auctoritate S. Pontificis in beneficiis conferendis.

Ad S. Pontificem quod attinet, dubium non est, quin is pro summa in universa Ecclesia potestate, omnes Ecclesias, earumque beneficia cuiuscumque generis liberè conferre possit, non tantum vacantis, sed & vacatura, cap. 2, De praben. in 6, non tamen hodie eo jure utitur, propter Conc. Trid. sess. 24, cap. 19. de refor. ubi videt, nisi in beneficiis apud Sedem Apostolicam vacantibus, quæ singulari jure dispositioni S. Pontificis refervata sunt, d. c. 2, De prab. lib. 6.

§ 10. Quæ beneficia Ecclesiastica apud Sedem Apostolicam vacare dicantur.

Dicuntur autem beneficia vacare apud Sedem Apostolicam, ex Bonifacii VIII. declaratione, quæ ab illis possidebantur, qui in Curia Romana, vel in vicino ei loco, per duas dietas legales, id est, per iter duorum dierum (computando vicinam millia passuum in singulos dies, id est, viginti miliaria italica, l. 1. Et ibi Glos. D. Si quis cautionib. l. Inire 3, D. De verb. signif.) dum ad Curiam irent vel redirent; è vivis excesserint, c. In present. 33, De praben. lib. 6, Excipit tamen parochialem Ecclesiam, defuncto Papa, juxta c. Si Apostolica 35, eod. tit. lib. 6, Quæ tamen si non conferat S. Pontifex intra mensem à die vacationis, redit ad eos collatio, ad quos alias spectabat, c. 3, eod. lib. 6.

§ 11. Beneficium, quod vacat per aliud beneficium incompatible, reservatum est Sedi Apostolica.

Sanè ex Joannis XXII. constitutione & ea beneficia, quæ per ademptionem alterius beneficii incompatible quocumque loco vacant, Sedi Apostolicæ specialiter reservata sunt, in c. Execrabilis De prab. in Extravag. commun.

§ 12. De legatorum Sedis Apostolicæ potestate in conferendis beneficiis.

Quoad Legatum Sedis Apostolicæ, quam scilicet potestatem habeat in beneficiis Ecclesiasticis conferendis, supra retulimus, tit. de off. Legati §. inter, cum 2, seqq.

§ 13. In quo conveniant collatio beneficii à S. Pontifice facta, & ab ejus Legato, cum alio.

Illud commune est collationi S. Pontificis & Legati Sedis Apostolicæ, quòd utraque tamquam surrepticia & nullius momenti sit, ab eo sive ejus nomine impetrata, qui aliud beneficium, licet exiguum, obtinet, nullà hujus mentione factà, c. Si motu 23, De praben. in 6, c. fin. De off. leg. in 6, Diversum verò est in aliorum collationibus, c. 1, De off. ind. ord. in Clement.

§ 14. Beneficium motu proprio collatum.

Porro, ubi motu proprio expressè collatio beneficii facta est per S. Pontificem, constat omnino collatio; nullà etiam aliorum beneficiorum, quot & qualiacumque illa sint, facta mentione, d. c. Si motu cum c. 1, eod. in Clem.

§ 15. An in casu motus proprii, & in collatione Ordinarii intelligatur dispensatio facta super pluralitate beneficiorum?

Quæ tamen non è trahenda sunt, quasi collatio beneficii motu proprio à S. Pontifice, vel ab Ordinario facta, dispensationem inducat duo vel plura beneficia simul retinendi; sed dumtaxat èd pertinet, ne posterior illa collatio subreptionis argui possit, per text. in cap. Non potest 21, De praben. lib. 6, Quòd fit, ut si beneficium posterius cum priori incompatible sit (qualia sunt duo beneficia curam animarum, dignitatem personarum, vel officium annexum habentia) utique in priori retinendo dispensatio exigatur, alioqui ipso jure prius beneficium vacat, cap. Execrabilis §. porro, cum §. seq. De praben. in Extravag. commun. c. De multa 28 Ext. De praben. cap. 1, De consuet. in 6.

§ 16. Causa dispensationis super pluralitate beneficiorum incompatible.

Legitima verò dispensationis causa est in Cardinalibus, & Regum filiis, d. cap. Execrabilis §. 1, Item in sublimibus & literatis personis, si & in his iusta causa S. Pontificem permoveat ad dispensandum, d. cap. De multa. Etenim convenientia nihil prodest plura beneficia possidenti, cum is qui connivet dispensare non intelligatur, cap. Cum jam dudum, 18, in fine Ext. De prab.

§ 17. Decretum Concilii Tridentini super pluralitate beneficiorum, &c.

Quia in re prætereundum non est sacri Concilii Tridentini decretum; quod hic libet adscribere:

scribere: Cùm Ecclesiasticus, *inquit*, Ordo pervertatur, quando unus plurium officia occupat Clericorum, sanctè sacris Canonibus cautum fuit, neminem oportere in duabus Ecclesiis conferri. Verùm quoniam multi improba cupiditatis affectu seiplos, non Deum, decipientes, ea quæ benè constituta sunt, variis artibus eludere, & plura simul beneficia obtinere non erubescunt; sancta Synodus debitam regendis Ecclesiis disciplinam restituere cupiens, præsentì decreto; quod in quibuscumque personis quocumque titulo, etiam si Cardinalatus honore fulgeant, mandata observari, statuit, ut in posterum unum tantùm beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur; quod quidem si ad vitam ejus, cui conferretur, honestè sustentandam non sufficiat, liceat nihilominus aliud simplex sufficiens, dummodò utrumque personale residentiam non requirat, eidem conferri. Hæcque non modò ad Cathedralis Ecclesias, sed etiam ad omnia alia beneficia, tam secularia quàm Regularia quæcumque etiam commendata, pertineant, cujuscumque tituli ac qualitatis existant, *ex Concil. Trident. sess. 24*

cap. 17. de reform. Ceterùm quæ ad sublevandam tenuitatem Ecclesiarum Cathedralium & Parochialium, item Canonico-rum Cathedralium & Collegiatarum insignium, spectant, hîc consule d' omittimus brevitatì causa. De his idem Concilium Tridentinum adatur, *d. sess. 24, cap. 13, & cap. 15, de reform.*

§. 18. Cui Ecclesiasticum beneficium conferendum sit.

Ab extremum, nullus ad Ecclesiasticum beneficium assumi potest, nisi Clericus, primà saltem consuetudine initiatus, quatuordecim annorum, *Concil. Trident. sess. 21, cap. 6, de reform.* & qui in loco beneficii sui potest residere & deservire, *ut inf. de Clericis non residentibus*. In dignitatibus tamen, canonicatibus, portionibus Ecclesiasticis, quæ sacrum Ordinem annexum habent, illud amplius est; ut qui ad eas assumuntur, etiam eodem ordine insigniti sint, aut ejus ætatis, quod infra tempus à jure & à Concilio Tridentino definitum eo possint insigniti, *cap. Cum 7, § inferiora Ext. De elect. cap. 14. & cap. 24, eod. in 6, idem Concil. Trid. sess. 7, c. 3, & sess. 24, c. 12, de reform, §. naminem.*

DE INSTITUTIONE ET JURE PATRONATUS.

TITULUS XXIX.

§. 1. Quid nomine Institutionis veniat.

Alter modus acquirendi beneficii Ecclesiastici est, ut supra diximus, §. *fin. de præben. institutio*; quæ etsi hoc jure nostro quandoque sumatur pro collatione Ecclesiæ sive Ecclesiastici beneficii, *ut passim fit De instit. Ext. cap. 4 Ext. De his quæ fiunt à prælatis. cap. Cum ex injuncto 12, Ext. De heret.* quandoque pro deductione in possessionem Ecclesiæ sive beneficii Ecclesiastici, quæ jure communi ad Archidiaconum spectat, *cap. Ad hæc 7, cap. Re nostrum Ext. De offic. Archid. propriè tamen, & hoc quidem loco, accipitur pro translatione juris Ecclesiastici ad præsentationem patroni Ecclesiæ sive beneficii Ecclesiastici facta, c. 4, c. 5, c. 7, cap. 8, cum similib. Ext. De jure patron.*

§. 2. Ad quem pertinet institutio.

Hæcque institutio fit, aut per Episcopum, *cap. 4, c. 5, cap. 8, c. 10, cap. 12, & c. fin. Ext. D. jure patron.* aut ipsius Vicarium, *cap. 3, Ext. De instit. aut, Sede vacante, per Capitulum, cap. 1, eod. in 6, aut per*

eum, cui aliàs ex præscriptione competit, *cap. Auditis 15, c. Cùm olim 18, Ext. De præscript. & ibi vide Panorm. adde omninò Conc. Trid. sess. 14, c. 12, & c. 13, & sess. 25, cap. 9, de reform. cujus verba infra hoc tit. citantur*. Ceterum de jure Patronatus hic latius discussiamus.

§. 3. Definitio juris Patronatus.

Est itaque jûs Patronatus, potestas præsentandi instituendum ad beneficium vacans, (*ita rectè Lancelot. in Institutionib. suis h. t.*) quod attinet ad præsens argumentum, in quo de institutione agitur. Alioqui & in prælaturis, quæ sine institutione per electionem conferuntur, jûs Patronatus locum sibi vindicat; non ut eligendus per Patronum priùs præsentetur, sed ut electione factâ, ejus assensus sive comprobatio honestè requiratur, *cap. Nobis 15, Ext. De jure patron. & cap. Cum terra 14, cap. Sacrosancta 51, Ext. De elect.* nisi sortè Patronatus & tractandæ electionis jus habeat, *d. cap. Nobis vers. nisi aliter.*

Q999 2

§. 4. Qui